

En mycket liten psykoanalys

Lilla monster säger nej.

Världen hade varit en bättre plats om människor oftare vågade säga nej. Nej, sir, jag torterar inte fångar, nej, pastorn, jag mördar inte, nej, bästa patient, din Rohypnolkvot är fylld, det finns bättre hjälp.

DET LÅTER SOM en saga. Och nekandet har i vår kultur kommit att antingen bli poetiskt (Ekelöfs nej) eller infantilt (barnets provande trotsåldersnej) och ingetdera behöver man ta på allvar. Samtidigt går föräldrar på kurs om att "sätta gränser" för att inte bli curlingföräldrar för hela slanten. Där lär vi oss en lydighet som vi redan tycks behärska: mot arbetsgivare, auktoriteter, konventioner.

Ändå är det i barndomens gryning, full av ja och nej, vi måste börja. Det nej som först handlar om självkänsla växlas snart in i handling om det inte hörs.

Sådana moralkakor måste man tugga i sig för att inte finna barnlitteraturen kring vårt behov av att kunna säga nej för terapeutisk. För det är den inre översittaren som suckar "äh neej" inför floden av böcker om känslor eller "Nej! Sa lilla monster" av Guëttler, Helmsdal och Jónsdóttir.

Storyn är enkel. Lilla monster leker med Stora monster, som förstör, bestämmer allt och gör sig rolig på andras bekostnad. Lilla monster vågar inte säga ifrån. Maktperspektivet är tydligt i bilderna där Stora monster är gigantiskt och debilt hänfullt i ansiktsuttrycket. Man tänker lite på Maurice Sendaks nattliga monstervärldar. Men lilla monster exploderar plötsligt och fast slutet är öppet inför nya nederlag är vapnet funnet.

INGER OCH LASSE Sandbergs "Nej, sa lilla P" (1992) hade tydlig adress till pedofilskräcken när storyn handlade om just "mannen som ville visa kaniner" men ärendet var dubbelt. Främmande människor kan vara farliga men nej riktade sig mot allt som utmanade löftet att gå direkt hem.

Lilla monstrets kraftprov är helt frikopplat från omvärlden och fungerar som en mycket liten psykoanalys. Det är när Stora monster "knycker pengar från min mamma" som utbrottet kommer. Modet att säga ifrån följer med behovet av att beskydda. Och kanske låg det ett överjag i hennes handväska.

Ulrika Milles

■ Litteratur

Författare: Kalle Guëttler, Rakel Helmsdal, Áslaug Jónsdóttir
Titel: Nej! Sa lilla monster
Förlag: Bonnier Carlsen

Lilla monster har fått nog.
[Förstora bilden](#)